PLAN DE ACCIÓN TITORIAL

CURSO 2012-2013

IES A Xunqueira I

INDICE

1 .-INTRODUCIÓN

2.-SITUACIÓN ACTUAL

3.-OBXECTIVOS

4.-ASPECTOS ORGANIZATIVOS

4.1. CRITERIOS ELECCIÓN TITORES E TITORAS

4.2. ORGANIZACIÓN E COORDINACIÓN DE TITORES E TITORAS

4.3. HORARIOS TITORIAS

5.-DESENVOLVEMENTO DA TITORÍA EDUCATIVA. PROGRAMA OPERATIVO

5.1. ACTUACIÓNS DE APOIO DO DEPARTAMENTO DE ORIENTACIÓN

5.2. ACTUACIÓNS DO TITOR E DA TITORA

5.3. ACCIÓNS XERAIS PARA TODOS OS CURSOS

5.4. COMPETENCIAS BÁSICAS A DESENVOLVER DESDE A TITORÍA

6.-CRONOGRAMA

7.-RECURSOS E MATERIAIS

8.-SEGUIMENTO E AVALIACIÓN

1. INTRODUCIÓN

O Plan de Acción Tutorial, (PAT), inxerido no Proxecto Educativo, é a estrutura coa que organizamos o conxunto de accións, de orientación e seguimento, dirixidas a todo o noso alumnado ao longo da súa escolaridade cuxo obxectivo é o logro das competencias básicas. Ten como finalidade o autocoñecemento do alumnado; que mellore o seu proceso de socialización, aprenda a decidir, a resolver os seus problemas de aprendizaxe, e se sinta protagonista do seu propio proxecto persoal e profesional.

Neste plan organizamos os contidos curriculares de orientación a desenvolver a nivel grupal, na hora de titoría. Sistematizamos, así mesmo, a intervención do titor/a nos diferentes ámbitos de seguimento individual e grupal do alumnado, a relación coas familias, a coordinación co profesorado e con outros axentes externos.

A súa elaboración corresponde ao departamento de orientación, en colaboración co equipo de titores/as. A súa aprobación pasa polo claustro, e o seu seguimento e fomento pola Comisión de Coordinación Pedagóxica. O desenvolvemento é responsabilidade do titor/a en coordinación co equipo docente e todos os axentes que incidan no seu grupo clase. Conta co apoio do orientadora para favorecer e garantir a atención á diversidade do alumnado e, xunto co equipo directivo, a innovación e mellora da acción titorial.

2.SITUACIÓN ACTUAL

1. A normativa actual centra moita responsabilidade e carga de traballo na elaboración e execución do PAT na figura do titor/a.
2. En ningún caso as obrigas legais son distintas ou menores para estes profesionais, si a valoración do mesmo que se constata nunha maior carga lectiva como profesor/a, e menor tempo recoñecido á labor específica de titor/a.
3. Esacasa vontade de todo o equipo implicado en levar a cabo o mellor posible as responsabilidades correspondentes, anque a sensibilidade é crecente neste ámbito.

3. OBXECTIVOS.

Sen prexuízo dos obxectivos xerais fixados no Plan de Orientación, para este curso buscaresmos o logro destes obxectivos específicos:

- Integrar as competencias básicas no PAT
- Potenciar as tarefas do titor/a.
- Desenvolver as propostas derivadas do Plan de Convivencia.

4.- ASPECTOS ORGANIZATIVOS

4.1.- Criterios para a elección de Titores e Titoras.

O sentido que ten a figura do titor/a é a de coordinar a acción titorial e conseguir o traballo conxunto de todo o equipo de profesorado. Na medida do posible facemos:

En canto ao profesor/a titor/a:

- Elección das titorías primando os criterios pedagóxicos sobre outros criterios.
- Que o titor/a asuma a tarefa formativa que conleva a titoría.
- Que faga unha avaliación continua da actividade tutorial para ir introducindo elementos de mellora.
- Que teña interese na formación continua no ámbito titorial.

En canto ás condicións docentes que debe cumprir:

- Impartición, como mínimo, dunha materia común a todo o grupo.
- Asignación lectiva que non impida a adicación necesaria á titoría.
- Permanencia do titor/a co seu grupo ao longo de todo o curso (profesorado con destino definitivo no centro ou interino).

Tendo en conta o anterior, o cadro de titores/as para o presente curso é:

Nivel ESO

1º A : Marta Cobas
1º B : Rosa San Luis
1º C: Esperanza Arias
1º D: Elena Pazos

2º A: Encarna Fernández
2º B: Ana Isabel Carballas
2º C: Clara Alonso

3º A: Mª José Rodríguez
3º B: Pilar Suárez
3º C: Jacobo Gutiérrez
3º D: Arturo Neira

4º A: Diego Pérez
4º B: Cecilia Sabater
4º C: Carmen Quireza
4ºD: Elena Juiz

PCPI: Pilar López

Nivel BACHARELATO

1ºBAC A: Martín Arce

1ºBAC B: Rafael Piay

1ºBAC C: Mª José Fernández Torrado

1ºBAC D: Manuel Rozados

1ºBAC E: Mario Iglesias

2ºBAC A: Sonia Soto

2ºBAC B: Xan Riobó

2ºBAC C: Laureano Aragunde

2º BAC D: Sonia Omil

2º BAC E: Ana Fuertes

Nivel CICLOS FORMATIVOS

Ciclo Medio de Laboratorio: Jesús Moldes

4.2.- Organización e coordinación de titores e titoras.

Os procedementos para a organización e funcionamento das titorías serán os seguintes:

- As titorías organizaranse por cursos. Cada nivel constitúe un equipo de titores/as que traballan uns aspectos comúns e outros específicos a criterio de cada titor/a en función das características do seu grupo. O Departamento de Orientación colabora no seu traballo. A coordinación exércea a Xefatura de Estudos.
- Un titor/a de cada curso (preferentemente de distinto ámbito científico) actuará de coordinador/a do nivel respectivo e formará parte do Departamento de Orientación.
- Establécese unha reunión de traballo trimestral ao principio do trimestre coa orientadora e a xefatura de estudos, que será convocada en forma pola mesma, para analizar o borrador presentado polo Departamento de Orientación, unificar criterios, recibir o material que precisen para a súa acción titorial, tomar acordos que afecten ao curso e etapa e que, ao mesmo tempo, sirva de retroalimentación dos resultados do trimestre anterior, cando proceda. Quedarán así fixadas as actuacións concretas.

Convén que na programación das actividades se respecten os acordos tomados. Preténdese así que haxa coherencia, que os contidos das sesións sexan variados e non se repitan ó longo dos cursos. Recoméndase entón, ter en conta o modelo orientativo de programación de acción titorial que ofrece o

Departamento de Orientación, tendo sempre en conta, dada a especial complexidade da labor titorial, que en calquera momento hai que reaxustar as actividades preparadas para atender a problemática puntual do grupo.

- Reunións periódicas necesarias (cando menos unha mensual) de titores/as-orientadora-xefe de estudos fixada na PXA. Sen prexuízo das mesmas, faranse de xeito individualizado orientadora-titor/a todas as necesarias; especificadas ao efecto nos horarios individuais das titorías implicadas. O contido das mesmas non estará predeterminado, dependendo en cada momento das necesidades e demandas de cada titor/a.

4.3.- Horarios

Os titores disporán dunha horas de adicación a titoría, para a titoría lectiva e o ideal sería que contasen con outra para a preparación da mesma, como esa hora de preparación non se contempla a nivel horario lectivo propoñemos que o profesorado aproveite a hora de atención aos pais, cando sexa posible.

No presente curso quedan así distribuídas as horas de titoría:

	Luns	Martes	Mércores	Xoves	Venres
9-9:50	**Titoria 1º ESO D**	**Titoría 4ºESO A**			**Titoría 3ºESO C Titoría 3ºESO D**
9:50-10:40	**Titoría 4ºESO C**	**Titoría 1ºESO C**		**Titoría 3ºESO B Titoría 2ºESO B**	
10:40-11:30	**Titoría 4ºESO D**				
Recreo					
12-12:50					
12:50-13:40		**Titoría 2ºESO C**			
13:40-14:30	**Titoría 1ºESO A**	**Titoría 1ºESO B Titoría 2ºESO A Titoría 4ºESO B**			
Tarde					
16:30-17:20	**Titoría 3ºESO A**				
17:20-18:10					

5. PROGRAMA OPERATIVO.

5. 1. Actuacións de apoio do Departamento de Orientación ao PAT

As fixadas con carácter xeral no Plan de Orientación, nas Normas de Organización e Funcionamento e na Programación Anual 2012-2013 do Departamento de Orientación.

5.2. Actuacións do titor/a

As fixadas con carácter xeral na lexislación vixente LOE 2/2006

5.3. Actuacións xerais para todos os cursos.

A Titoría desenvolverase nas seguintes dimensións comúns para todos os cursos:

- Acollida, integración, coñecemento (individual e grupal), organización e funcionamento do grupo clase.
- Avaliación do proceso ensino-aprendizaxe e coordinación co profesorado, detección de necesidades individuais e grupais.
- Competencias Básicas
- Temas Transversais e valores co gallo dos días de especial interese educativo e cultural, as festas tradicionais e celebracións propias do centro.
- Programa de Prevención do Consumo de Drogas. Xunta de Galicia en colaboración co Concello de Pontevedra.
- Temas de coeducación e corresponsabilidade.
- Orientación académico-profesional- orientación vocacional.
- Relacións cos pais e nais, apertura do centro á comunidade, implicación doutras entidades e organismos educativos, obradoiros de familia.

5.3.1. ACOLLIDA, INTEGRACIÓN, COÑECEMENTO (INDIVIDUAL E GRUPAL), ORGANIZACIÓN E FUNCIONAMENTO DO GRUPO CLASE.

Obxectivos específicos

o Coñecer, organizar e analizar funcionalmente os datos e características esenciais dos alumnos/as e do grupo-clase.
o Facilitar o coñecemento e utilización axeitada das instalacións e recursos do centro (especialmente en 1º e ao alumnado de novo ingreso)
o Promover o compromiso e integración de todos os alumnos/as no desenvolvemento das accións titoriais.

Accións a realizar

o Facilitar ao alumnado de novo ingreso e de incorporación tardía un titor/a-igual que guíe polas instalacións do centro e facilite o contacto cos compañeiros.

o Recoller e sintetizar os informes do titor/a anterior.
o Cubrir e comentar cuestionarios, enquisas, sociogramas…
o Facer a avaliación inicial establecida na lexislación educativa vixente, co equipo docente.

Estratexias e recursos dispoñibles
o Debatendo e consensuando as normas básicas de convivencia partindo das directrices para o curso.
o Elixindo os delegados de clase.
o Explicitando claramente como grupo clase as respostas ás preguntas: ¿Quen somos?, ¿Que queremos?, ¿Como o imos conseguir?
o Exposición en gran grupo
o Visitas guiadas
o Dinámicas de interacción
o Informes Académicos Individuais
o Expediente académico
o Cuestionarios
o Informes en xeral
o Entrevista semiestructurada
o Sociograma
o Rexistros de observación
o Dossier informativos
o Traballo en pequeno grupo
o Posta en común
o Role-Playing
o Votación
o Murais
o Contratos de convivencia
o Carpeta do titor/a
o Chuvia de ideas
o Phillip-6.6

Temporalización
o Setembro-outubro, nas sesións necesarias (non menos de 3-4)
o Ao longo do curso, cando o titor/a o estime necesario para conseguir os obxectivos fixados.

Responsables
o Titor/a
o Profesorado en xeral
o Xefe de estudos
o Orientadora

Criterios e instrumentos de avaliación
o Grao de recollida de información relevante de cada alumno/a.
o Nivel de sistematización e estructuración da información da avaliación inicial en bloques que faciliten o coñecemento do grupo-clase. Carpeta titor/a. Informes de avaliación final.

o Grao de adecuación do protocolo na elección de delegados/as: debate normas, acordo, candidatos/as, propostas, elección. Acta
o Nivel de compromiso explícito do grupo-titor/a con tres puntos: quen, que e como. Documento.

5.3.2.AVALIACIÓN DO PROCESO ENSINO-APRENDIZAXE E COORDINACIÓN CO EQUIPO DOCENTE

Obxectivos específicos
o Promover que o proceso de avaliación estea baseada na normativa vixente ao respecto garantindo en todo caso o dereito do alumnado a que o seu rendimento sexa avaliado conforme a criterios obxectivos.
o Potenciar a participación do alumnado no seu proceso de ensino-aprendizaxe e avaliación analizando o traballo realizado e adoptando compromisos para correxir os desaxustes xurdidos.
o Realizar unha eficaz coordinación (intercurso, interciclos, interetapas)
o Recoller e sistematizar información inicial útil sobre o grupo e de cada alumno/a referida prioritariamente ao seu rendimente, aptitudes, actitudes e intereses.
o Obter e contrastar información, opinións e suxestións de cada profesor/a.

Accións a realizar
o Coordinar o paso de etapas, cursos.
o Avaliar inicialmente, con especial fincapé en 1ºESO e ao novo alumnado.
o Con periodicidade, reflexionar sobre a marcha do curso atendendo ao conxunto de factores que actúan sobre o proceso educativo: traballo persoal, funcionamento do grupo, actuación do profesorado, programas..., buscando solución ós problemas que se plantexen.
o Preavaliación:
. Proporcionando información relevante sobre a xunta de avaliación: datas, criterios compartidos, acordos de avaliación, criterios de promocion.
. Autoavaliando o funcionamento do grupo-clase, individual e do proceso ensino-aprendizaxe.
. Recollendo a información obtida e acordada co alumnado para a xunta de avaliación.
o Postavaliación:
. Entregando os informes de avaliación.(Farase na última clase do período lectivo do correspondente trimestre)
. Valorando cualitativa e cuantitativa os resultados
. Poñendo ao corrente ao grupo os acordos tomados: asunción de compromisos e responsabilidades; Plans individuais de RE.
o Avaliación continua, formativa e orientadora:

. Organizando as sesións de avaliación (É importante lembrar que todo o profesorado ten a obriga de pasar aos titores/as a información da marcha do alumnado na súa materia no tempo e modo fixado na PXA e no cronograma do PAT.
. Coordinando as sesións de avaliación do grupo.
. Cubrindo as actas de avaliación de maneira que reflicta adecuadamente o verdadeiro propósito da avaliación.

o Avaliación final: De diagnóstico-orientativa, cumplimentación dos IAI, Informe Orientador, no seu caso.
o Desenvolver e avaliar os acordos tomados: responsabilidades compartidas.
o Elaborar plans de actuación específicos para o tratamento da diversidade: Organizando actividades de RE, agrupamentos, apoios, adaptacións, programas individuais de RE...
o Orientar ao alumnado de maneira consecuente cos resultados de cada avaliación, idade, expectativas e intereses do alumno/a; especial fincapé na 2ª avaliación e na extraordinaria de setembro.
o Analizar e mediar nos conflictos profesor/a-clase que poidan xurdir (na materia, metodoloxía, conducta...) seguindo estratexias e protocolos preestablecidas.

Estratexias e recursos dispoñibles

- Reunión periódica de coordinación de titorías.
- Sesións de avaliación educativa.
- PAT, POAP e PAD
- IAI. Informes do D.O
- Cuestionarios
- Técnicas de observación.
- Rexistros
- Entrevistas individuais
- Técnicas grupais
- Ficha de seguimento do alumnado
- RE: horario escolar e extraescolar
- Apoios: dentro e/ou fóra da aula
- Agrupamentos
- Unidades adaptadas
- Adaptacións curriculares
- Programas Individuais de RE
- Cuestionarios de autoavaliación
- Planillas
- Actas-resumo de avaliación
- Exposición en grupo/pequeno grupo
- Boletíns
- Contratos de convivencia.
- Intercambios orais regulares
- Probas de competencia curricular nas materias instrumentais.
- Probas de avaliación diágnóstico-orientativas sobre os variados aspectos que afectan ao grupo e/ou a cada alumno en particular.
- Coordinar estratexias e criterios cos equipos docentes para dar resposta á diversidade.

- Organizar, coordinar e presidir as sesións de avaliación educativa do grupo.
- Implicar ao profesorado nas tarefas de RE/Apoio.
- Axustar a resposta educativa ás necesidades, tanto grupais como persoais, do alumnado aplicando as necesarias adaptacións curriculares e metodolóxicas.
- Mediar ante situacións difíciles entre o profesorado e o alumnado.

Temporalización

o Primeiro mes: coordinación interetapas, cursos…
o Primeiro mes: avaliación inicial.
o Datas fixadas para os avances na PXA
o Datas fixadas para as avaliacións na PXA
o Datas fixadas para a coordinación titorial na PXA
o Mes de maio: avaliación diagnóstico censal en 2º ESO.
o Último mes e setembro: avaliación final orientadora.

Responsables

o Titor/a
o Equipo docente
o Orientadora
o Familias/Titores legais
o Administración Educativa.

Criterios de avaliación

o Nivel de intercambio de información etapa-etapa, curso-curso entre os responsables de pasala e recibila. Avaliación inicial. Informes avaliación final, listados, actas.
o Grao de posta en comúm co equipo docente a información obtida en sesión formal. Acta.
o Grao no que se estableceron decisións, liñas claras e comúns de traballo a nivel individual e grupal. Plans individuais, axuste programacións, compromisos formais.
o Medida na que se realizaron no grupo clase sesións específicas de avances, preavaliacións e postavaliacións. Formalización de propostas e compromisos.
o Grao no que se constata nas sesións de avaliación que a avaliación é continua e ten carácter formativo e orientador. Actas das sesións de avaliación que reflicten ese carácter nas decisións e os acordos acadados referidos a cada alumna e alumno ao grupo no seu conxunto e ao profesorado.

Instrumentos de Avaliación

o O profesorado, individualmente e como equipo docente, autoavalía a súa práctica docente nas sesións de avaliación.
o O titor/a que coordinou e dirixiu a avaliación do seu grupo.
o O alumnado como destinatarios en canto á correcta información dos resultados do seu proceso educativo.
o O titor/a como mediador nos conflictos profesor/a-clase seguindo protocolo.
o Os acordos das sesións de avaliación,
o Os documentos oficiais de avaliación.

o Os informes de orientación(en función dos seus resultados, intereses, capacidades e idade, do alumnado).

5.3.3.INTEGRACIÓN DOS TRANSVERSAIS E VALORES A TRAVESO DOS DÍAS DE ESPECIAL INTERESE EDUCATIVO E CULTURAL, AS FESTAS TRADICIONAIS E CELEBRACIÓNS PROPIAS DO CENTRO.

Obxectivos específicos

o Introducir nas actividades da titoría unha ensinanza que dea resposta aos problemas sociais actuais de trascendencia e que demandan á educación unha atención prioritaria e permanente que teña presente a formación en valores básicos e actitudes que enfaticen o para que da educación.
o Contribuír de maneira especial á educación de valores morais e cívicos, entendida como un proceso coeducativo ao servizo da formación de persoas capaces de construír racional e autonomamento o seu propio sistema de valores e, a partir deles, capaces tamén de facer xuízos críticos da realidade que lles toca vivir, e intervir para transformala e mellorala.
o Desenvolver os temas transversais, con independenza do seu carácter multidisciplinar e integrador, por medio do significado das tradicións populares e dos días sinalados como de especial interese educativo.

Accións a realizar

o Saídas educativas
o Xornadas de cine fórum
o Celebracións teatrais, charlas, conferencias, obradoiros...no centro educativo e fóra do mesmo
o Desenvolvemento de unidades didácticas elaboradas ao efecto.

Estratexias es recursos dispoñibles

o Dinámicas de grupo
o Cine fórum
o Unidades didácticas
o Web do Centro.
o Proxectos solidarios.

Temporalización

o Con independenza do seu carácter multidisciplinar, globalizador e integrador, en sesións distribuídas ao longo do curso seguindo a programación de cada nivel e titoría.

Responsables

o Titores/as
o Profesorado
o ANPA
o Directiva do IES, en especial a vicedirección.
o Dep. de Orientación

Criterios e Instrumentos de Avaliación
o Comprobar que nas programacións docentes hai referenza explícita aos contidos desta dimensión.
o Nivel de desenvolvemento das saídas educativas previstas.
o Grao de tratamento específico na titoría, dos días de especial interese educativo fixados na programación.
o Grao de consecución en canto ao enfoque das celebracións do centro como modo de interiorizar os valores democráticos.

5.3.4. PROGRAMA DE PREVENCIÓN DO CONSUMO DE DROGAS. XUNTA DE GALICIA E DO CONCELLO DE PONTEVEDRA

Obxectivos específicos
o Mellorar a competencia persoal dos e das adolescentes a través da aprendizaxe de certas habilidades (formas de resistir a presión social cara ao consumo, estratexias para solucionar problemas interpersoais, formas de enfrentarse á ansiedade, adestramento en estratexias cognitivas, etc).
o Involucrar na tarefa de prevención do consumo de drogas e alcohol aos axentes que en maior medida inflúen na educación da mocidade: as familias e o profesorado, analizando os outros axentes que polas súas características debemos ter en conta na presión exercida na adolescencia (medios de comunicación, rutinas de ocio, videoxogos...)

Accións a realizar
o Desenvolver na titoría grupal o Programa de Prevención Escolar e Familiar elaborado pola Xunta de Galicia e desenvolvido polo Concello de Pontevedra.
o Obradoiros de Familia como parte do programa, e que se levan realizando dende hai tres anos no centro dun xeito xa consolidado.

Estratexias e recursos dispoñibles
o Unidades didácticas específicas do programa (Información sobre substancias adictivas, autoestima e autosuperación, toma de decisións, estratexias cognitivas, control emocional, habilidades sociais, valores, tolerancia e cooperación, ocio)
o Escola de Pais e Nais.
o Asesoramento dos técnicos en prevención do Concello.

Temporalización
o En sesións distribuídas nos primeiro, e segundoe terceiro trimestres do curso seguindo a programación de cada curso e titoría.

Responsables
o ANPA
o Titores/as
o Concello de Pontevedra (Servicio de Prevención de Drogodependencias)
o Vicedirección
o Dep. Orientación

Criterios e instrumentos de Avaliación
o Nivel de cumprimento das sesións previstas.
o Grao de satisfacción dos colaboradores externos en función dos seus propios indicadores. Memoria final de actividade.
o Nivel de valoración de participantes e colaboradores/as nas actividades e grao de satisfacción nas mesmas. Enquisas de valoración das actividades
o Grao de mellora en canto a actitudes crítcas, asertividade, e resistencia á presión grupal por parte do alumnado participante. Cuestionario de valoración pre e post-intervención.

5.3.5.ORIENTACIÓN ACADÉMICO-PROFESIONAL

Obxectivos específicos
o Axudar ao alumnado na súa autoavaliación facilitando recursos e estratexias para a adquisición dun maior coñecemento de si mesmos, a estructura do sistema ducativo e do mundo laboral
o Avaliar as ventaxas e inconvintes das distintas alternativas académicas e profesionais na búsqueda da mellor opción persoal.
o Interiorizar un proceso de toma de decisións

Accións a realizar

De autocoñecemento
o Desenvolvemento dun plan de toma de decisións.
o Cuestionarios autoaplicables e autoavaliables de personalidade, valores, relacións persoais, intereses, aptitudes..
o Autoinformes persoais .
o Aplicación de tests e inventarios sobre capacidades, aptitudes intelectuais, intereses profesionais...
o Análise da traxectoria escolar.

De coñecemento do mundo educativo e laboral
o Comentario e análise de dossier informativos (estudos, carreiras, profesións, xacementos de emprego...)
o Folletos coas ofertas educativas propias do centro e do entorno.
o Informes das materias optativas.
o Manexo e consulta de programas informáticos.
o Charlas de exalumnos/as e profesionais.
o Observación de profesións e traballos.
o Visualización de material con información académico-profesional.
o Visitas a empresas e centros de interese.

De toma de decisións
o Desenvolvemento dun plan de toma de decisións
o Realización de guías semiestructuradas
o Entrevistas co orientadora e/ou titor/a

Estratexias es recursos dispoñibles
.Web do Centro e do Departamento de Orientación

.Cadernos de orientación-información
.Inventarios de Intereses Profesionais
.Cuestionarios
.Autoinformes
.Tests
.Guías, folletos, bibliografía específica
.Programas informáticos
.Entrevistas grupais e individuais con familias e alumnado.
.Técnicas de grupo
.Apoio psicopedagóxico
.Vídeos
.Visitas
.Análise de casos
.Guión de actividades orientadoras dende os distintos departamentos didácticos.
.Internet
.Charlas informativas

Temporalización
o En sesións distribuídas ao longo do curso seguindo a programación de cada nivel e titoría.

Responsables
o Titor/a
o Profesor/a de área
o Orientadora
o Xefe de Estudos

Criterios e instrumentos de Avaliación
o Grao de realizaciónde sesións de titoría específicas directamente relacionadas coa orientación académica e profesional.
o Nivel e sentido en que os resultados da avaliación continua tiveron un carácter orientador.
o Grao de disposición do titor/a de coñecementos, recursos e materiais axeitados para a realización das sesións.
o Nos momentos precisos marcados nos programas, grao de acceso que o alumnado tivo en canto a información clara e relevante facilitadora da toma de decisións.
o Nivel de efectividade na entrega ao alumnado nos cursos necesarios de informes ou consellos orientadores.
o Grao de recollida dos resultados das tomas de decisión do alumnado que facilitan a organización do centro durante o curso.

5.3.6.COMUNICACIÓN E INTERRELACIÓN COAS FAMILIAS

Obxectivos específicos

o Contribuir á axeitada relación e interacción entre os distintos compoñentes da comunidade educativa: alumnad-pais/nais-profesorado.
o Informar aos pais/nais de todos os temas relacionados coa educación dos seus fillos/as.
o Dar a coñecer os dereitos e deberes dos pais/nais en relación coa educación dos seus fillos no contexto escolar segundo a normativa vixente e as NOF do Centro.
o Implicar aos pais e nais nas actividades de apoio á aprendizaxe e orientación dos seus fillos/as.
o Intercambiar información sobre o alumnado para profundizar nas situacións que o precisen enfocada a unha mellor orientación e formulación conxunta e corresponsable dun plan individual de intervención.

Accións a realizar
o Elaboración de documentos informativos e citación aos pais/nais expoñendo os obxectivos da reunión e incluíndo a orde do día
o Reunión/s colectivas periódicas cos pais/nais dos alumnos/as de grupo ou nivel para informar sobre:
. Programación xeral anual: obxectivos do Centro, Etapa, Ciclo
. Programación de aula
. Proceso de avaliación. Pautas de conducta
. Actividades extraescolares e complementarias
. Organización do plan de traballo individual
. Propostas de colaboración
o Reunións para informar e pedir colaboración aos pais/nais en relación a diversos programas: técnicas de traballo intelectual, orientación vocacional
o Colaboración dos pais/nais en visitas, actividades extraescolares, festas, actividades culturais...
o Reunións operativas cos pais/nais do alumnado con n.e.a.e.
o Entrevista coa familia para intercambiar información sobre:
. Actitude, comportamento, hábitos, intereses...
. Rendimento escolar
. Necesidades educativas
. Integración no grupo
. Traballo persoal
. Deseño plan de intervención
. Seguimento e avaliación
o Charlas-coloquio sobre temas que inciden directamente sobre a problemática actual no ámbito escolar.

Estratexias e recursos dispoñibles
o Citacións
o Documentos informativos
o Plans de traballo individualizados para alumnos/as
o Reunións de inicio de curso
o Reunións durante o curso, previamente convocadas
o Cuestionarios dirixidos ás familias
o Charlas-coloquio
o Exposición e debate
o Reunións en pequeno grupo

o Contactos e colaboración coa ANPA
o Protocolos de entrevista individual
o Contratos de convivencia.

Temporalización
o Ao longo do curso segundo planificación fixada na PXA e necesidades puntuais da titoría.
Responsables
o Titor /a
o Profesorado
o Equipo Directivo
o ANPA
o Orientadora

Criterios e Instrumentos de Avaliación
o Realizáronse as sesións informativas previstas.
o Pasóuselles información sobre os aspectos novedosos do curso e de interese xeral.
o Facilitouse información individualizada cada trimestre.
o Establecéronse programas colaborativos coas familias do alumnado con: necesidades específicas, repetidores, problemas de adaptación-conducta.
o Hai protocolo de entrevista con pais/nais.
o Rexistros cuantitativos e cualitativos das reunións mantidas cos pais/nais en cada titoría.

5.4.COMPETENCIAS BÁSICAS A DESENVOLVER DESDE A TITORÍA

A construción das competencias establecidas no Currículo da Educación Básica realízase dunha forma interdisciplinar, globalizada. Desde a titoría traballaremos de forma máis específica:

COMPETENCIAS	ACCIÓNS DE INTEGRACIÓN NO PAT
AI Autonomía e iniciativa persoal AC Social e Cidadá	. Promovendo unha organización do grupo clase responsable, democrática e participativa. . Desenvolvendo o valor do curso. . Adicando atención específica aos días de especial interese educativo. . Favorecendo a realización das accións previstas nas festas tradicionais e de carácter xeral marcadas no PAT.
AA Aprender a Aprender	. Desenvolvendo o POAP. . Promovendo Programas Individualizados de Reforzo. . Valorando criticamente os resultados das avaliacións do grupo-clase. . Creando sinerxias que integren a labor do equipo docente nos procesos de ensinanza-aprendizaxe.

Dende a titoría, ademais, coordinarase e dinamizarase as competencias educativas que son comúns en todas as áreas, colaborando con todos os axentes implicados na comunidade educativa.

Establecemos as seguintes competencias a desenvolver ao longo da Secundaria e estes criterios para avalialas:

Obxectivos-competencias	Criterios de avaliación
1. Indagar no coñecemento de se mesmo e reflexionar sobre a realidade sociolaboral con autonomía, para que poida chegar a definir o seu proxecto persoal de futuro de maneira adecuada ás súas capacidades e valores.	.Formula calidades persoais con realismo. . Elabora de forma razoada unha listaxe de estudos e traballos futuros que percibe como posibles para el. . Analiza puntos a favor e en contra de diferentes posibilidades de futuro. . Recoñece o que é importante para si mesmo e para o que quere conseguir. . Describe razonadamente o que pensa que pode ser a súa realidade dentro duns anos. . Manifesta ilusión e desexo de

	esforzarse por conseguir as metas que se propón.
2. Analizar e contrastar as propias experiencias e a valoración de persoas significativas da súa contorna co fin de desenvolver unha imaxe positiva de si mesmo e sentimentos de autoconfianza e eficacia.	. Recoñece a importancia da axuda dos demais. . Identifica de forma axustada calidades, destrezas e logros persoais. . Mantén relacións de igualdade cos seus compañeiros/as sen caer nin na dominación nin na dependencia. . Expresa as súas ideas, opinións e sentimentos de maneira asertiva.
3. Analizar con criterio experiencias da vida e situacións conflitivas persoais e sociais, valorando distintas alternativas para chegar a tomar decisións responsables desde o diálogo, a construción con outros/as e a coherencia cos seus valores e modos de pensar.	. Identifica os elementos que interveñen nas situacións conflitivas da vida cotiá. . Toma postura persoal ante dilemas que se presentan na vida. . Opina de forma razoada ante acontecementos e problemáticas sociais do momento. . Resolve de forma persoal e autónoma problemas conflitos interpersoais da vida cotiá. . Manifesta unha confianza básica en resolver os seus propios problemas. . Busca o diálogo cos compañeiros/as cando non está dacordo con algo.
4. Participar con entusiasmo na vida da aula e do centro respectando as normas de convivencia e implicándose nas actividades e decisións do seu funcionamento, para comportarse como unha persoa responsable, respectuosa e crítica.	. Manifesta as súas opinións. . Implícase nas actividades propostas no grupo clase. . Acode aos eventos que se promoven no centro. . Responde as convocatorias de actividades xerais. Propón novas actividades. . Responsabilízase das tarefas comúns. . Executa até o final as tarefas que se derivan dos compromisos adquiridos. . Cumpre as normas de convivencia.
5. Reflexionar con actitude aberta sobre o seu	. Acepta a dificultade e mesmo

modo de desenvolver as prácticas escolares, o seu esforzo, para que avalíe o seu rendemento escolar e introduza as melloras necesarias valorando o traballo ben feito.	a frustración sen abandonar a tarefa. . Analiza o seu modo de responder as obrigacións escolares. . Utiliza a axenda de forma sistemática. . Distribúe o seu tempo dacordo ás súas obrigacións. . Prepara as tarefas antes de realizalas. . Revisa periodicamente a organización das súas actividades e introduce melloras dacordo aos resultados. . Coida e mantén ordenados os materiais escolares. . Selecciona e clasifica a información. .Goza coa tarefa terminada e ben feita. .Realiza as tarefas escolares de forma responsable e ordenada.
6. Colaborar de forma creativa coas persoas do contorno valorando a necesidade de construír pensamento con outros, compartir ideas e experiencias, traballar en equipo e establecer redes comunicativas.	. Escoita e reformula o escoitado para asegurar a súa comprensión. . Razoa a súa postura en confrontacións de diferentes formulacións. .Valora a achega dos seus compañeiros/as. . Pregunta e solicita datos ante situacións de debate. . Colabora cos compañeiros/as nos traballos en grupo. . Coas súas achegas, axuda a avanzar nas tarefas comúns. . Asume responsablemente a parte do traballo que lle corresponde na elaboración de equipo. . Mostra satisfacción ante o traballo con outros.
7. Mostrarse crítico ante situacións sociais de inxustiza ou violencia recoñecendo e respectando a pluralidade, para que o seu comportamento responda os valores de xustiza, igualdade, paz e solidariedade nunha	. Percibe e describe os valores que están detrás das situacións sociais da vida cotiá. . Analiza críticamente as

sociedade intercultural.	situacións sociais. . Expresa a súa postura de rexeitamento ante situacións de inxustiza ou falta de respecto dos dereitos humanos. . Ten xestos solidarios ante necesidades do seu entorno próximo. . Manifesta o seu desexo de axuda e apoio futuro ante necesidades Sociais. . Identifica na súa contorna actitudes de tolerancia, solidariedade, xustiza, etc. . Valora e mostra interese pola riqueza das diversas culturas.

CONTIDOS

Bloques	**Temas**
1- O desenvolvemento persoal: **. Crecemento persoal.** **. Disposición para afrontar problemas.** **. Toma de decisións.** **. Elaboración do proxecto persoal ao longo da vida.**	**A autoestima e autoconcepto** .Expectativas propias e alleas. .Variables que inciden. .Autocoñecemento. **Os sentimentos e as emocións** .Identificación e manexo das súas emocións que experimenta en relación cun mesmo e cos demais. . Autorregulación e Regulación. **Identidade de xénero** .Os Roles. .Autoimaxen. .Sistemas sexo xénero. **Habilidades sociais** .Desenvolver habilidades sociais (eu e os outros). .De interacción social. .De expresión de sentimentos, emocións. **Potenciación de capacidades** .Tipos de intelixencia. .Motivación. .Esforzo e rendemento.

	Os dereitos humanos .As ideas de homoxeneidade e diversidade. .A interculturalidade: identidade, diversidade cultural, racismo.
2.- As relacións cos outros: **. A comunicación, o traballo en equipo e a resolución de conflitos.** **(conceptos, procedementos e actitudes relacionadas co funcionamento dos grupos humanos).** **.As normas de convivencia.** **.A análise e a resolución de conflitos.**	**O grupo** .Líder e liderado. .Roles no grupo, grupo e agrupamento. . Sentimento de pertenza. . Xogos de coñecemento, distensión e de confianza. . Xogos de comunicación e afirmación. **As relacións cos outros** .Normas de convivencia. . Organización e funcionamento da clase: - Elixir responsable ou delegados/as - Elixir democraticamente as normas de aula . Entrevista . As conversacións : escoitar ás demais persoas respectar a quenda de palabra . Relaciones entre iguais: sociograma ao grupo. **Os conflitos** .Estilos ante o conflito: cooperación, competición, negación, agresión, pasividade. . Transformación do conflito. . Resolución positiva dos conflitos: mediación, negociación, asemblea de clase. **Habilidades sociais** .Habilidades comunicativas: asertiva, pasiva, agresiva .Presentacións. .Entrevistas. .Tipos de conduta social .A empatía
3.-Os procesos de aprendizaxe:	**- Mapas conceptuais**

. Competencias que optimizan o rendemento escolar no seu conxunto. **. O uso da axenda.** **. Os grupos cooperativos e colaborativos.** **. Aplicación de técnicas de estudo e estratexias de metacognición.**	. Identificar o concepto principal . Extraer conceptos substanciais ou palabras crave do tema . Establecer relacións entre conceptos . Agrupar conceptos . Jerarquizar grupos de conceptos . Representar gráficamente os conceptos e establecer relacións. **- Esquemas** . Aproximarse á idea xeral do contido da información . Ver a organización do texto e as xerarquías de ideas. Distinguir apartados e subapartados. . Anotar a idea central do texto . Descender a detalles . Ordenar e distribuír as ideas de forma lóxica . Organizar gráficamente as ideas**.** **- Resumos** . Comprender o texto . Tomar notas, recoller as ideas fundamentais . Diferenciar as ideas principais e secundarias . Construír frases enlazando as palabras máis importantes que inclúe o sentido do texto . Atopar o fío condutor, organizar e enlazar as ideas . Redactar en estilo narrativo dando sentido e continuidade **- Organización e planificación do estudo.** **- Os modos de aprender (metacognición)** **- Aprendizaxe por proxectos**
4- A orientación profesional: A medida que progresa a escolarización van cobrando importancia as decisións que o alumnado tomará con relación ao itinerario académico e ao seu futuro profesional, partindo do coñecemento de si mesmo e do	**- Proxecto profesional** . Metas e obxectivos . Itinerario formativo . Formación regulada e non regulada. . Traballo e emprego . O mercado laboral

mundo laboral.	- Selección de información referente ao futuro profesional . Buscar información utilizando diferentes fontes . Ordenar e clasificar a información . Actualizar a información gardada . Valorar a relevancia da información obtida **- Toma de decisións** . Identificar e definir a decisión a tomar . Coñecer o que é importante para a persoa e para o que se quere conseguir . Revisar a información que se ten e buscar nova información . Valorar os riscos e vantaxes que supón a elección de cada alternativa . Elaborar un plan de acción para conseguir o obxectivo proposto . Diferenciar e valorar a decisión e resultado

6. CRONOGRAMA.

EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA

1º Trimestre

Mes	Semana		Acccións co alumnado
Setembro	1ao 15 8ao 17		Probas extraordinarias. Avaliación setembro. Non presencial co alumnado
Outubro	17 ao 19 22ao 26 29 ao 3 3 en diante 27 ao 31		Inauguración curso: Acollida nas clases Presentación do curso: Xornada de acollida para pais/nais. A titoría, convivencia, NOF-normas básicas, delegados/as. Recollida de datos na titoría. Clases sen fume A organización da titoría: responsabilidades, elección delegados, propostas para o curso. Avaliación marcha do curso; comentarios, recomendacións…Propostas en positivo.
Novembro	3 ao 7		Festas tradicionais: O magosto.

	10 en diante		Dereitos humanos Actividades relativas ao 25 de novembro, Día internacional contra a violencia de xénero. Programa Prevención de Drogodependencias
Decembro	1 ao 5 8 ao 12 15 ao 19		Constitución e Estatuto de Autonomía. Preparación do Nadal Titoría: Posta en común da 1º avaliación. Entrega notas ao alumnado, 1ª avaliación

Observacións: O titor/a dispón de material propio ou do departamento de orientación para adicar as sesións valeiras na táboa a:

- Desenvolver contidos relacionados coas competencias básicas; orientalos á convivencia, celebracións comúns, festas tradicionais, días de especial interese educativo.
- Temas de actualidade e/ou demandados polo alumnado.
- Necesidades detectadas no grupo.

Mes	Semana		Accións dos Titores/as- Profesores/as
Setembro	1 ao 17 22 ao 30		Avaliación extraordinaria de setembro. Atención a pais/nais. Orientación Preparación do curso: Claustro, Departamentos, Plans…, organización clases, burocracia libros de texto... Programacións, plans titoría...
Outubro	6 ao 10 13 ao 31		Posta en común: avaliación inicial. Fincapé en 1º ESO. Reunión titores/as: Preparación reunión informativa cos pais/nais. Seguimento dos plans
Novembro	3 ao 7 10 ao 30		Reunión titores Colaboración nas actividades do 25 de novembro, Día internacional contra a violencia de xénero. Seguimento dos plans
Decembro	1 ao 15 15 ao 22		Seguimento dos plans Reunión de titores/as Xuntas de avaliación Entrega de notas

Mes	Semana		Accións cos Pais/Nais
Setembro	1 ao 5 8 ao 26 29 ao 3		Contacto coas familias de alumnado NP nas probas extraordinarias. Atención aos pais/nais que o demanden. Entrevista, presentación co alumnado de novo ingreso no centro Información-propostas de reforzos, programas, agrupacións
Outubro	6 ao 10 13 -17 20 -24 27 -31		Información-propostas de reforzos, programas, agrupacións Reunión informativa cos pais/nais. Titoría semanal individualizada. Entrevista coas familias do alumnado con n.e.a.e.
Novembro	3 ao 7 10 -30		Actualización acordos de compromiso. Titoría semanal. Atención a Pais/Nais Colaboración coas actividades do 25 de novembro.
Decembro	1 ao 19		Titoría semanal Atención a Pais/Nais

2º TRIMESTRE

Mes	Semana		Accións co alumnado
Xaneiro	1 ao 7 8 ao 9 12 –16 Día 30		Vacacións de Nadal Posta en común: directrices para o 2º trimestre Posta en común: Convivencia, directrices para o 2º trimestre Día da Paz. Accións específicas
Febreiro	2 ao 6 9 9 –13 16 –20		Preparación Antroido Avaliación marcha do trimestre. Cinensino: “Pradolongo” para 1º ESO, “Grazas por fumar” para 2º ESO, “Cobardes” para 3º ESO, “Diario de un rebelde” para 4º ESO Posta en común, comentarios, recomendacións…. Propostas. Antroido
Marzo	1 ao 9 9 –13 23 –26 26		Obradoiros de Corresponsabilidade Actividades con motivo do 8 de marzo, día da muller traballadora Consumismo e temática relacionada (prensa, publicidade...) Titoría: Posta en común da 2º avaliación Entrega notas 2ª avaliación. Obradoiros Familiares “ Comunicación e hh.ss.”

Observacións: O titor/a dispón de material propio ou do departamentote de orientación para adicar as sesións valeiras na táboa a:

- Desenvolver contidos relacionados coas competencias básicas; orientados á convivencia, celebracións comúns, festas tradicionais, días de especial interes educativo.
- Temas de actualidade e/ou demandados polo alumnado.
- En 1º e 2º , entre o segundo e terceiro trimestre, adicaranse un mínimo de dúas sesións específicamente a orientación; en 3º e 4º, 5 sesións.

Mes	Semana		Accións cos titores/as- profesores/as
Xaneiro	1 ao 7 8 ao 9 12 –16 19 -31		Vacacións de Nadal Posta en común: directrices para o 2º trimestre Posta en común: Convivencia, directrices para o 2º trimestre. Reunión titores/as Seguimento dos plans
Febreiro	2 ao 6 9 –13 16 –20		Preparación Antroido Avaliación marcha do trimestre. Posta en común, comentarios, recomendacións…. Propostas. Reunión titores/as Antroido

Marzo	1 -26		Seguimento dos plans Xuntas de avaliación do 2º trimestre Colaboración nos Obradoiros de Corresponsabilidade. Entrega notas 2ª avaliación.

Mes	Semana		Accións cos Pais/Nais
Xaneiro	1 ao 7 8 ao 9 12 –16 19 -31		Vacacións de Nadal Entrevistas cos pais/nais do alumnoado con n.e.a.e. Actualización acordos de compromiso.
Febreiro	2 ao 6 9 –20 23 -27		Titorías e atención a pais/nais Entrevistas cos pais/nais do alumnoado con n.e.a.e Actualización acordos de compromiso.
Marzo	1 –26 26		Titorías e atención a pais/nais Entrevistas cos pais/nais do alumnado con n.e.a.e. Obradoiros Familiares " Comunicación e hh.ss." Colaboración nos obradoiros de corresponsabilidade.

3º TRIMESTRE

Mes	Semana		Accións co alumnado
Abril	6 ao 9 12 –16 16 23 28 19 -30		Posta en común: directrices para o 3º trimestre Posta en común: Convivencia, directrices para o 3º trimestre. Reunión titores/as Obradoiros Familiares "Prevención drogodependencias" Día do Libro Seguimento dos plans
Maio	3 ao 6 10 –14 17 18-31		Avaliación marcha do trimestre. Posta en común, comentarios, recomendacións…. Propostas. Reunión titores/as Día das Letras galegas Seguimento dos plans Optatividade: recollida das opcións elixidas. Acto despedida Bacharelatos
Xuño	1 -22		Seguimento dos plans Xuntas de avaliación do 3º trimestre Entrega notas 3ª avaliación. Acto despedida do curso

Observacións: O titor/a dispón de material propio ou do departamentote de orientación para adicar as sesións valeiras na táboa a:

- Desenvolver contidos relacionados coas competencias básicas; orientados á convivencia, celebracións comúns, festas tradicionais, días de especial interes educativo.
- Temas de actualidade e/ou demandados polo alumnado.
- En 1º e 2º , entre o segundo e terceiro trimestre, adicaranse un mínimo de dúas sesións específicamente a orientación; en 3º e 4º, 5 sesións.
-

Mes	Semana		Accións co titor/a- proefesorado
Abril	6 ao 9 12 –16 19 -30		Posta en común: directrices para o 3º trimestre Posta en común: Convivencia, directrices para o 3º trimestre. Reunión titores/as Seguimento dos plans
Maio	3 ao 6 10 –14 18-31		Avaliación marcha do trimestre. Posta en común, comentarios, recomendacións…. Propostas. Reunión titores/as Seguimento dos plans
Xuño	1 -22		Seguimento dos plans Xuntas de avaliación do 3º trimestre Entrega notas 3ª avaliación. Entrega memorias titorías Acto despedida do curso

Mes	Semana		Accións cos Pais/Nais
Abril	6 ao 9 12 –16 16 –30		Entrevista cos pais/nais do alumnado con n.e.a.e. Actualización acordos de compromiso. Orientación. Titorías / Atención a pais-nais.
Maio	3 ao 6 10 –14 14 18-31		Entrevista cos pais/nais do alumnado con n.e.a.e. Actualización acordos de compromiso. Orientación. Obradoiro Familiar: “ Educación sexual” Titorías / Atención a pais-nais.
Xuño	1 -22		Titorías / Atención a pais-nais. Entrevistas cos pais-nais para orientación vocacional

7. RECURSOS E MATERIAIS.

Recursos confeccionados e/ou adaptados polo departamento. (Colabora nas adaptacións o Equipo de Normalización Lingüística).

. Fichas persoais do alumnado
. Unidades específicas para as sesións de titoría
. Material informativo: dípticos, cadernillos ...
. Cuestionarios para familias, alumnado e profesorado.

Fontes:
. Material confeccionado polos Centros Educativos Vicencianos.
. Páxina Web do IES A Xunqueira I
. Propias do Departamento
. Recursos páxinas web cnice.
. Cadernos Xunta de Galicia: Programa de prevención do consumo de drogas.

Recursos externos:
. Concello de Pontevedra
. EOE
. Centro Quérote.
. ANPA
. Consellería de Sanidade

8. SEGUIMENTO E AVALIACIÓN.

1º A través das reunións periódicas dos titores/as coa Xefatura de Estudos e a Orientadora previstas, articularanse os recursos persoais e materiais e o asesoramento e apoio necesario para que sexa posible o desenvolvemento dos plans dunha forma efectiva e coordinada.

2º Ao longo do curso, a Xefatura de Estudos e a Orientadora irán facendo un seguimento do desenvolvemento dos plans para introducir os axustes necesarios.

3º O Departamento de Orientación terá presente estes criterios de avaliación:

Procedencia de datos

Pensamos utilizar os datos suministrados por:
- Persoas implicadas no seu deseño e/ou desenvolvemento: departamento, titores/as, profesores/as.
- Destinatarios: profesores/as, alumnos/as, pais/nais.

Instrumentos para a recollida de datos

- Intercambios orais
- Escalas e cuestionarios. Protocolos de avaliación.
- Entrevistas

Criterios:

Como criterios de avaliación para determinar a calidade do Plan de Orientación considerarémo-los seguintes aspectos:
- Nivel de logros acadados co referente dos obxectivos previstos.
- Grao de adquisición das competencias segundo os criterios de avaliación establecidos.
- Nivel de relevancia dos contidos e das sesións de titoría.
- Grao de adecuación das actividades para lograr as competencias.
- Nivel de pertinencia das accións realizadas nos distintos ámbitos.

- Adecuación da temporalización.
- Nivel de colaboración e participación dos distintos estamentos da comunidade educativa.
- Grao de implicación dos responsables no seu desenvolvemento.

Cos datos recollidos trimestralmente elaborarase a memoria ao finalizar o curso.
Nesta memoria recollerase unha síntese das observacións realizadas polos titores/as, os/as alumnos/as e outros axentes implicados, sobre aqueles aspectos que funcionaron ben, as dificultades atopadas, e aqueles aspectos que serán necesarios modificar. As conclusións obtidas da avaliación serán tidas en conta para introducir as modificacións e axustes necesarios no curso seguinte.

Pontevedra, 15 de outubro de 2012

A Xefa do Departamento de Orientación

Ana Mª González Correa